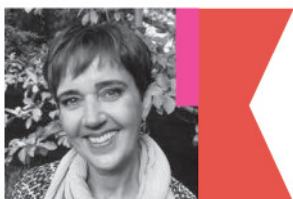

Covid-19

Minder onbekenden in de school

Wat betekent corona voor cultuureducatie in het primair onderwijs? Culturele aanbieders krijgen de hardste klappen, zo blijkt.

Door Peter Zunneberg • Tekening Bas van der Schot

Heel coulante aanbieders

Hedwig de Bruijn, coördinator CEPPPO: Cultuureducatieplatform PO Oldenzaal

"We hebben veel moeten schrappen door corona. Van de bovenschools georganiseerde cultuureducatie, die we via een kunstmenu aanbieden, was vorig schooljaar veel aanbod al voor maart afgerond. Alleen in groep 7 en 8 ging het mis. Vanwege 75 jaar bevrijding hadden we een project rond de voorstelling Oorlogsgeheimen. Leerlingen zouden die gaan bekijken in Stadstheater de Bond en daaromheen hadden we dramaworkshops door Theaterschool Zot op de scholen gepland. Dat zou grotendeels in maart en april plaatsvinden en ging niet door."

Hoe is dat opgelost?

"Scholen en Stadstheater wilden de voorstelling verplaatsen naar het najaar en theaterschool Zot verplaatste mee. Dat was vooral voor groep 8 heel sneu, omdat zij het nu niet meer zouden meemaken. We hadden alles opnieuw in de steigers staan om er na de herfstvakantie weer mee te starten. Maar toen de coronabesmettingen toenamen, wilde een deel van de scholen liever niet meer naar de voorstelling en vervolgens kwam in de herfstvakantie de persconferentie met een aanscherping van de regels en kon het voor alle scholen opnieuw niet doorgaan."

Hoe reageerden aanbieders en scholen op het steeds weer bijstellen van de plannen?

"Ik moet zeggen dat het Stadstheater én de theaterschool zich steeds heel coulant hebben opgesteld. Ze waren bereid tot verplaatsen waar mogelijk en hebben echt meegedacht over alternatieven zoals een livestream of registratie van de voorstelling voor scholen die niet wilden komen. We kijken nu of we de voorstelling in het voorjaar van 2021 voor elkaar kunnen krijgen. De workshops van de theaterschool willen we wel al zoveel mogelijk laten doorgaan, want dat mag volgens de richtlijnen. De aanbieder heeft ook zijn planning en kosten en de kinderen krijgen dan nu in ieder geval de workshop."

Zijn jullie verder door corona in de problemen gekomen?

"Problemen is misschien een groot woord. Vanuit CEPPPO organiseer ik ook het icc-overleg waarbij we aan kennisdeling en deskundigheidsbevordering doen. Dat heeft nu al even niet plaatsgevonden. Na de zomervakantie zijn hier en daar wijzigingen geweest in de schoolteams en zijn er nieuwe icc-ers gekomen. Puur voor de saamhorigheid zou het goed zijn om weer eens live samen te komen en met hen kennis te maken."

Kinderen volgen de regels

Jette Kersjes, leerkracht en icc-er
Het Talent, Emmen

"Corona heeft niet heel veel betekend voor cultuureducatie op onze school, we doen eigenlijk wat we altijd doen. Wij hebben ons onderwijs thematisch ingericht. Dat betekent dat we met een bepaald thema bezig zijn en dat alle vakken zoals taal, rekenen, spelling en ook cultuureducatie daarmee te maken hebben. We gaan uit van de methode Alles in 1, maar dat gebruiken we vooral als bronnenboek. De leerlingen werken en leren hier op school in ateliers, waarbij de leerkracht kan sturen door het geven van tipkaarten of een masterclass. Ieder kind werkt heel erg vanuit zichzelf aan een thema. Daardoor zie je ook dat ze nooit allemaal dezelfde werkjes maken."

Dat klinkt nog wat abstract. Kun je een voorbeeld geven van een thema?

"Voor de herfstvakantie was het thema kunst en zijn de leerlingen bijvoorbeeld bezig geweest met dot-painting en een link te leggen met het stipwerk in Marken of Staphorst. Nu is het thema prehistorie en ligt de nadruk qua cultuureducatie op erfgoed. Hier in Drenthe sluit dat prachtig aan, want je kunt die prehistorie door-trekken naar nu, met de geschiedenis van het veen en de ontginning ervan, met

veelijken en kijken hoe nu die geschiedenis nog steeds zichtbaar is."

Hoe werkten jullie aan cultuureducatie toen in maart en april de scholen gesloten waren?

"We begonnen de week met inspirerende filmpjes die we deelden met de leerlingen. Verder maken we gebruik van Classroom en verschilt het werken thuis niet heel erg van het werken in de ateliers. Sommige dingen kunnen we niet doen, zoals het bezoek aan het Rijksmuseum. Maar dat hopen we nog een keer in te halen. Verder zijn we terughoudend met het naar school halen van mensen van buiten."

Hebben jullie ook overwogen om cultuureducatie anders te benaderen, als afleiding of als troost?

"Nee, eigenlijk niet. Wij zijn een christelijke school en beginnen elke ochtend met een moment van bezinning. Dan steken we een kaars aan en praten we over wat ons bezighoudt. Ik merk wel dat de kinderen zich heel bewust zijn van corona, maar niet in de zin van dat ze er bang voor zijn. Ze kennen juist heel goed de regels en proberen daar zo goed mogelijk naar te handelen."

Minder grote voorstellingen

Jack Timmermans, artistiek leider dansgezelschap De Stille, Breda

"We zijn hard getroffen door corona, zoals iedereen. Maar ons werk is niet alleen creatief, we zijn ook creatief in het bedenken van oplossingen. In juli hebben we in de Grote Kerk in Breda twee weken voorstellingen gebracht ter nagedachtenis aan de slachtoffers van het Covid-19-virus. We zijn niet gaan dansen op grasveldjes voor bejaardentehuizen en hebben ook geen filmpjes op internet gezet. Wij zijn bezig met dans als kunstvorm, niet als afleiding. Ook vinden we dat je dans live moet ervaren, iets niet-alledaags, terwijl jongeren al de hele dag op schermpjes zitten. We werken niet alleen in Nederland, ook veel in het buitenland. Helaas hebben we geplande tournees in de zomer in Zuid-Afrika en Zuid-Korea ook moeten annuleren."

Wat hebben jullie wel gedaan?

"Omdat de grote voorstellingen, vanwege beperkingen in het theater niet kunnen doorgaan, zijn we meer duetten, een-tweetjes gaan aanbieden. Workshops op scholen met twee dansers en een workshopleider. We laten een korte dans zien en bespreken dat met de leerlingen. Wat zien ze, wat doet het met hen. Daarbij geven we ook opdrachten om in dans oplossingen te zoeken waarin zaken als

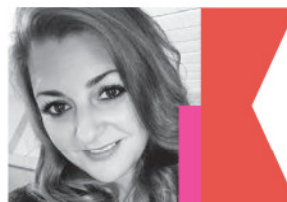
samenwerken, actie en reactie een rol spelen."

Redden jullie het daarmee?

"Wij bestaan al 26 jaar, hebben een prima reputatie en een uitgebreid netwerk. We hoeven gelukkig in deze onzekere tijden niet op zoek naar andere doelgroepen. Het aanbieden van die workshops stelt ons wel af en toe voor logistieke problemen. Elk groepje van drie kan drie workshops op een dag aanbieden, maar dat moet je wel goed plannen als je dit op één dag in drie verschillende scholen, dorpen of steden wilt uitvoeren. Daarbij heb je ook te maken met onvoorziene omstandigheden. Een van onze dansers kwam besmet terug uit Frankrijk. Dan moet je iedereen laten testen. We hebben ook nog andere activiteiten in Frankrijk gepland. Mogen die nog doorgaan? En moeten we dat laten doorgaan als het betekent dat daarna dansers tien dagen in quarantaine moeten?"

Hoe reageren de scholen op jullie workshopaanbod?

"De meeste zijn er blij mee, vooral ook omdat het betekent dat ze nog iets kunnen doen. Maar we zien ook steeds meer scholen die afspraken afzeggen, omdat ze liever niet hebben dat er drie onbekenden de school binnenkomen."

Online muzikale vorming

José Wolters, directeur obs De Marke in Roden en voorzitter CultuurEducatie Noordenveld (CEN)

"Ondanks corona willen we alles zo veel mogelijk laten doorgaan. We werken hier in de gemeente Noordenveld met alle zestien basisscholen met een gezamenlijk aanbod samen aan een goed gevulde rugzak. Toneel, muziek, erfgoed, alle disciplines zitten daar in. Omdat dingen lastiger te organiseren zijn, zoeken we waar mogelijk de oplossing digitaal. Toneelvoorstellingen bekeken we via livestreams en de muziekdocenten gingen niet meer naar de scholen, maar verzorgden de algemene muzikale vorming online."

Gaan jullie er helemaal niet meer op uit?

"Normaal gesproken bezoeken we jaarlijks het Groninger Museum, de Oosterpoort, het Noord Nederlands Orkest en andere instellingen in Groningen. Dat doen we nu niet meer. Ik verwacht dat we onze erfgoed-activiteiten in Roden komend voorjaar wel gewoon kunnen voortzetten, eventueel aangepast. En anders zullen we zeker op zoek gaan naar een manier om dat digitaal te doen. De scholen van Quadraten en Noorderbasis, twee andere scholenkoepsels hier in de gemeente, hebben hun culturele activiteiten inmiddels helemaal stopgezet."

Wat konden jullie nog doen toen de school dit voorjaar gesloten was?

"Toen hebben we ons vooral beziggehouden met de kernvakken taal, rekenen en spelling. We hebben wel extra activiteiten aangeboden, maar die waren niet verplicht. Die sluiting kwam wel op een ongelukkig moment, omdat er vanwege 75 jaar bevrijding een druk programma aan kwam. Omdat met zestien scholen allemaal in te halen, bleek onbegonnen werk. Een aantal dingen hebben we alsnog kunnen doen in aangepaste vorm. Andere hebben we moeten schrappen."

Hoe zie je de toekomst?

"Hier op school denken we altijd in kansen. Voor elk probleem zijn er altijd alternatieven te bedenken. Gezondheid en veiligheid zijn nu het allerbelangrijkst. Ik vind het mooi om te zien dat ook instellingen met wie wij een band hebben meedenken om plaatsvervangende activiteiten te organiseren. Ook van K&C Groningen krijgen we veel ondersteuning. Zo maken we nu met fotograaf Ida Buijs stop-motion animatiefilmpjes. Corona is een gegeven, maar ik merk niet dat kinderen er bang voor zijn. Dus willen we zo lang mogelijk en zo veel mogelijk blijven werken zoals we gewend zijn en er samen het beste van maken."